

פורים – הרב קוק חלק ב'

אתמול ראינו שהרב קוק מסביר שמטרת השכרות בפורים היא להשתחרר מתפיסות שאנו מקובעים אליהן. היום הרב קוק עוסק בכמה תחומים שבהם אנו שבויים בתפיסות שאינן נכונות. הוא פותח ביחס לתחיית האומה בארץ ישראל:

"הבלא מפיק הבלא ובסומא מפיק בסומא (הבל מוציא הבל וביסום מוציא ביסום), מבוסמים אנחנו יותר מדי מדמיונות חיצוניים ובשביל כך אין אנו מרגישים את האמיתיות הפנימיות שלנו, את סוד האמת. **סבורים אנחנו, שבחכמתנו ובפקחות הפקחים שבנו באנו עד הלום**, להיות לנו על כל פנים יתד וגדר ביהודה, אתחלתא כל שהיא לאתחלתא דאתחלתא לגאולה (התחלה כלשהי לתחילת התחלת הגאולה), **ואנו שוכחים, כי לולא יד ד'** בעל מלחמות זורע צדקות ומצמיה ישועות לא היו כל מפעלותינו פועלות מאומה, שוכחים אנו, שהיד הסודית הזאת, זאת היא כל המפעל. שפורים אנחנו מביסומים שיש בהם כדי הטעיה, ובשביל כך אין אנו שמים אל לבנו את חשבונו של העולם הגדול, של אותו העולם, שאדון עולם מנהיגו ואנחנו יש לנו עמו ברית כרותה באלה ובשבועה, ברית מלח עולם, השומר על רוח ישראל ונצחו"

(מאמרי הראיה, עמוד 153-154)

כאשר אנו מסתכלים תהליך תחיית האומה בארץ ישראל, ניתן לייחס זאת להרבה גורמים – העלייה הראשונה, העלייה השנייה, הרצל, תהליכים עולמיים שגרמו ליהודים לעזוב את הגלות ועוד. הרב קוק קורא לנו להסתכל פנימה, לעומק התהליך – מי שמוביל ומנהל את הכל זהו יד ה'. רצון ה' לתקן את העולם ולהצמיח ישועה לעולם כולו הוא זה שמנהל את העולם, על ידי מנהיגים, מלחמות וכלל התהליכים שקורים בעולם. הכל – מונהג מה'. מדוע אנו שוכחים זאת? כי אנו שיכורים מהתפיסה השכלית שלנו; שכלנו האנושית יודע לנתח בצורה מדויקת מדוע קמה מדינת ישראל ומה היו הגורמים שהובילו לכך. הידיעה הזאת משכיחה את הידיעה האמיתית, הפנימית – מי שמנהל באמת את העולם זה הקב"ה. היין והשכרות בפורים נועדו בשביל הסרת השכרות של השכל האנושי, ובכך נפתח הפתח להכיר בהבנה האמיתית – מי שמקדם את תהליך הגאולה זהו הקב"ה.

מכאן, עובר הרב קוק לנקודה נוספת הטמונה בתוכנו שאנו עלולים לשכוח אותה בשטף החיים: איך להתייחס ליהודי שעזב את התורה? בהבנה האנושית, אדם כזה הוא רשע ומנותק מה'. אך במבט פנימי, מבט שדווקא השכרות שזורקת את השכל האנושי עוזרת לנו להגיע אליו, נראה שיהודי לעולם קשור לה'. נשמתו כרותה בברית עם ה', ברית נצחית שאין שום דרך להפר אותה. כך היא גם השבת, היום שבו מתגלה נשמה יתירה, קשורה היא בקשר מהותי עם כל יהודי, גם כאשר הוא מחלל אותה. היין ותהליך ה'נהפוכו' שמתרחש בפורים, התחפושות ושאר המנהגים התמוהים, דווקא הם אלה שעוזרים לנו להביט מעבר ל'מסכה' של החיים ולראות פנימה:

ואותות ישנם בינו ובינינו והאותות לא יעברו מאתנו, לא יעברו מפנימיותנו, מעצם הווייתנו, אות ברית קודש אשר בשרנו את עולם הוא, וגם ערלי ישראל נקראים מולים, מפני שכוח הברית הרי הוא מונח בעצמיותנו, ובשביל כך לא תועיל כל השתמטות, כל התנכרות, גם אם עד הדיוטה התחתונה ירד היורד במורד, לא יוכל להחליף את עורו, את גופו ואת נפשו. ודאי הרבה יסבול, הרבה תלאות וחרפות נוראות ישא עד אשר ישוב אל אותה המחנה, מחנה ישראל, אשר עמה הוא קשור באמת, עד אשר ישוב אל הברית הכרותה ברוח ובבשר, ושב ורפא לו.

אות השבת הוא גם כן חתום בהאופי העצמי שלנו. לא יחשבו מחללי אשר ממנו יצאו, שיוכלו לכחד את האות הזה מהם, חתום הוא גם כן במעמקי נשמתם. כל הווייתם הפנימית דורשת מהם את ההתגלות של האות. הנשמה המתעלפת בתוכיותה היא סובלת את מכאוביה, וסוף כל סוף היא תנצח, אחרי סבל מרובה הכל מוכרח לשוב אל מקורו. "ושמרו בני ישראל את השבת", וכל זמן שאינם שבים אל המקור נגד עצמם הם נלחמים, את עצמם הם מכים ובוזים"